

El transvasament només és l'espurna

Un estudi sociològic sobre el moviment en defensa de l'Ebre i contra el transvasament conclou que el Pla Hidrològic només és l'espurna que encén el foc. La gent de les Terres de l'Ebre que es manifesta se sent menystinguda, oblidada i arraconada del creixement econòmic de Catalunya. No volen perdre l'aigua, promesa de projectes turístics i desenvolupament.

Quan Josep Pont preparava l'estudi sociològic sobre *El moviment social contra el Pla Hidrològic Nacional i el transvasament de l'Ebre*, uns mesos després de la primera gran manifestació a Barcelona contra el PHN, el mes de febrer de 2001, un regidor del PP d'un dels pobles dels sud del Principat li va insinuar que la força de Plataforma en Defensa de l'Ebre i les reivindicacions anirien minvant: "Aquest moviment social, aquest moviment polític, ells intentaràn mantindre'l durant dos anys... Ells intentaràn mantenir aquestes guerres, aquestes manifestacions fins a dos anys. El que val és que puguin mantindre-ho i com respongui la gent en tot això [sic]."

Possiblement, la manifestació que tingué lloc a Barcelona el diumenge 10 de març va sorprendre aquest regidor: tot i el ball de xifres sobre el nombre de manifestants —400.000 segons els organitzadors, 150.000 segons la Guàrdia Urbana, i 52.000 segons la Delegació del Govern—, tots coincideixen a dir que va ser més nombrosa que la de l'any anterior.

La raó, segons les conclusions de l'estudi sociològic dirigit per Pont seria que les Terres de l'Ebre es revoltien per alguna cosa més que pel transvasament. "L'aprovació del PHN vincula una sèrie de moviments i protestes ciutadanes ja existents a les Terres de l'Ebre. En el moviment contra el PHN convergien diversos aspectes de descontentament difús de la població. S'ha generat un profund sentiment de frustració latent entre els habitants de les Terres de l'Ebre, a causa de la marginació social i econòmica de la zona. Durant la dècada dels anys noranta, de fortes inversions econòmiques a altres comarques, les Terres de l'Ebre no s'han

aprofitat d'aquestes inversions de creació de riquesa."

Per què neix el moviment? Josep Pont ha coordinat el treball de tres sociòlogues més —Encarna Herrera, Vanesa Maxé i Esther Mena— per elaborar aquest estudi, finançat per la Fundació Jaume Bofill. Segons el seu treball, basat en les entrevistes a líders de les diverses entitats que conformen la Plataforma i en l'assistència a assemblees locals i regionals, en l'origen del moviment hi ha un seguit d'insatisfaccions acumulades: els moviments contra el minitransvasament de Tarragona en els anys vuitanta, que serien la llavor, s'haurien plantat en un territori on hi ha "una estructura de repartició de poder" i una "activitat econòmica centrada en poques famílies que han dominat la vida política de moltes dècades" i "s'ha generat entre els habitants de les Terres de l'Ebre un sentiment de traïció dels seus representants polítics."

Aquestes estructures de caràcter caciquista es manifesten "en els pocs canvis de poder polític que han tingut lloc en els municipis, en els consells comarcals i en la província de Tarragona des de la instauració de la democràcia" i "en el repartiment de la terra en els arrossals del delta de l'Ebre". Aquest desencís i desconfiança cap als líders polítics i econòmics ha sorgit quan s'ha presentat el PHN i s'ha tornat a parlar de transvasament. Als antics nuclis organitzats en contra del minitransvasament s'ha afegit sang nova i, sobretot, molts veïns de diferents adscripcions polítiques han sentit "des del punt de vista simbòlic la necessitat de defensar el territori enfront de les agressions externes". A més, s'hi han afegit partits polítics, sindicats i associa-

La manifestació del 10 de març a Barcelona contra el transvasament de l'Ebre contradiu els que esperaven que el moviment aniria perdent força amb el temps.

cions ecologistes, d'entre els quals l'estudi destaca la Unió de Pagesos i el Grup d'Estudi i Protecció de l'Ecosistema (GEPEC).

L'estudi diferencia dos tipus d'actors: els que estan dins de la Plataforma i els que actuen "clarament sota el principi del major benefici, com són les comunitats de regants". Com ja publicava EL TEMPS el 1999 (vegeu núm. 785) les comunitats de regants del Delta van ser els primers a veure amb bons ulls el transvasament de l'Ebre, quan des de la Generalitat Valenciana van ressuscitar el

tema —que estava clínicament mort des de feia anys—. Els líders de les comunitats de regants —unes societats amb uns estatuts molt poc democràtics pel que fa al seu sistema electoral— estaven interessats a intercanviar aigua per inversions en la zona, com ja havien fet amb el minitransvasament de Tarragona.

Què passarà amb el moviment?

Els sociòlegs autors de l'estudi es basen en les fases de desenvolupament dels moviments socials, definides pel sociòleg alemany O. Rammstedt, per explicar

Les opcions lògiques del moviment: la desaparició o la conversió en ONG

què pot passar amb aquest moviment social. Rammstedt divideix la vida d'un moviment d'aquest tipus en vuit fases. En concret, la lluita contra el PHN es trobaria entre la sisena i la setena fase, segons explica Josep Pont a EL TEMPS. En el futur, sempre segons les teories de Rammstedt, el moviment s'haurà d'institucionalitzar o morir. La institucionalització el pot dur, segons Pont, a constituir-se en partit polític, com ha passat amb diversos grups ecologistes, o en una organització no governamental (ONG). La constitució en partit polític, però, és una opció que rebutgen els mateixos representants de la Plataforma en Defensa de l'Ebre consultats: "Seria l'equivocació més gran del món que la plataforma acabés constituïda com un partit polític, això no vol dir que dins de la plataforma hi hagi persones que s'estiguin treballant la carrera política. La filosofia de la coordinadora és que els seus càrrecs públics no pertanyin a cap òrgan de direcció de cap partit polític, ni pertanyin a organisme públic. No s'ha de mesclar la plataforma en les lluites polítiques immediates [sic]."

Així doncs, les opcions més lògiques serien la desaparició o la conversió en una ONG. Això també pot dependre de l'evolució del PHN i el projecte de transvasament: si aconsegueixen aturar aquestes iniciatives, la Plataforma pot anar morint a poc a poc, mentre que la realització de les obres del transvasament podria convertir-los en una mena de consciència social sobre les obres —possibles denúncies sobre les inversions realitzades— i el funcionament del transvasament —que jutgi si realment hi ha criteris de sostenibilitat o no—.

Les conseqüències polítiques. Els representants de CiU i PP a les Terres de

l'Ebre són conscients que, sota la revol-
ta contra el PHN, hi ha una frustració
més profunda. Però el representant de
CiU consultat pels sociòlegs –que no ci-
ten mai els noms dels entrevistats– afir-
ma que no el comparteix: “Jo no partisc
d'aquest sentiment de frustració, de de-
valuació amb què de vegades sortim
aquí: ‘som el cul del món’. (...) Sí que
és veritat que ens falta algun tipus d'in-
fraestructura... O potser no hem sigut
capaços, com a societat de les Terres de
l'Ebre, de generar certes iniciatives que
ens permetin estar al capdavant d'un de-
terminat progrés.”

El representant del PP reconeix el des-
contentament contra els polítics com
si la cosa no anés amb ells: “La gent
d'aquestes terres estem molt escarmen-
tats perquè ens han fet moltes prome-
ses i mai no ens han donat solucions.
I que, per primera vegada a la vida, per
lleï s'hagin aprovat les mesures amb
què (...) les bases nostres estan molt
contentes.”

Malgrat les seves paraules, el PP ha
perdut militants de base en aquests úl-
tims mesos, i fins i tot, tres regidors del
PP de l'Ajuntament de Tortosa es van
donar de baixa del partit, quan el partit
estava en el govern municipal amb el
PSC, i posteriorment han format un
equip amb PSC i Esquerra Republicana
de Catalunya com a independents (ve-
geu EL TEMPS, núm. 901).

El fet que l'oposició al transvasament
–sobretot– continui ben viva, com ha de-
mostrat la manifestació del 10 de març,
confirma i reforça la teoria de l'estudi
dirigit per Josep Pont, segons la qual el
moviment pot tenir conseqüències pro-
fundes en el sistema polític de Catalu-
nya: “En el cas que la població de les
cinc comarques que ha votat majoritària-
ment CiU realitzi un vot de càstig a
aquest partit, altres partits com són el
PSC-Ciudadans pel Canvi o ERC poden
obtenir un clar benefici polític. Un canvi
massiu de vot cap al partit de l'oposició
podria fer que aquest partit guanyés un
nou escó al Parlament de Catalunya, fet
que podria tenir profundes conseqüèn-
cies per la composició del futur Parla-
ment en les properes eleccions.”

Àlex Milian

XVII PREMIS LITERARIS CIUTAT D'ELX

Bases Generals

1. L'Institut Municipal de Cultura de l'Ajuntament d'Elx convoca els Premis Literaris Ciutat d'Elx, segons les bases generals i particulars de cada premi.
2. Les Obres aspirants a aquests premis hauran de ser escrites en català-valencià-balear.
3. Als originals haurà de figurar el nom, l'adreça i el telèfon de l'autor acompanyats d'una declaració formal en que es fa constar que l'obra no ha estat premlada en cap altre certamen.
4. Aquests premis són indivisibles i podran ser declarats deserts si el jurat considera que no reuneixen les característiques o la qualitat suficient per ser adjudicats.
5. Les obres aspirants a aquests premis hauran de ser presentades a l'Institut Municipal de Cultura de l'Ajuntament d'Elx, carrer dels Sants Metges, 3 (Edifici Gran Teatro), 03203 Elx, telèfon 966.61.13.50-Fax 966.61.09.92, fins al dia 28 de juny de 2002.
6. L'organització, una vegada tancat el termini de recepció de les obres, farà públic el nombre i la composició dels diferents jurats, els quals hauran de deliberar sobre totes les obres presentades. La votació final tindrà lloc el dia 27 de setembre de 2002.
7. Els originals presentats i no premlats podran ser retirats pels autors o persones autoritzades per aquests en el termini de 2 mesos a partir del lliurament oficial dels premis. L'organització no es responsabilitza de les pèrdues originades pel transport.
8. Els concursants, pel fet de ser-ho, accepten íntegrament el contingut de les bases generals i particulars que regelen aquests premis. En cas de dubte sobre la interpretació de les bases, cada jurat decidirà allò que considere més just d'acord amb l'organització.

Premi de Narrativa «Antoni Bru»

1. Hi podran concórrer tots els escriptors que ho desitgen, amb obres inèdites de narrativa: contes, novel·les, memòries, etc.
2. Els originals, mecanografiats a doble espai i per una sola cara, hauran de ser presentats per quadruplicat i tindran una extensió de 150 a 200 fulls de dinou quatre.
3. Als originals haurà de figurar el nom, l'adreça i el telèfon de l'autor acompanyats d'una declaració formal en que es fa constar que l'obra no ha estat premlada en cap altre certamen.
4. Aquest premi està dotat amb 6.010 euros, quantitat que correspon als drets d'autor dels primers 2.000 exemplars que l'editor podrà realitzar en una o en diverses edicions. L'obra guanyadora serà publicada per l'editorial Tres i Quatre, després de formalitzar el corresponent contracte.
5. L'import del premi es farà efectiu a l'autor el 9 d'octubre de 2002.

Premi de Poesia «Festa d'Elx»

1. Hi podran concórrer tots els escriptors que ho desitgen, amb obres inèdites de poesia, admetent-se la prosa poètica.
2. Els originals, mecanografiats a doble espai i per una sola cara, hauran de ser presentats per quadruplicat i tindran una extensió mínima de 50 pàgines i màxima de 100.
3. Als originals haurà de figurar el nom, l'adreça i el telèfon de l'autor acompanyats d'una declaració formal en que es fa constar que l'obra no ha estat premlada en cap altre certamen.
4. Aquest premi està amb 3.005 euros, quantitat que correspon als drets d'autor dels primers 2.000 exemplars que l'editor podrà realitzar en una o en diverses edicions. L'obra guanyadora serà publicada per l'editorial Tres i Quatre, després de formalitzar el corresponent contracte.
5. L'import del premi es farà efectiu a l'autor el 9 d'octubre de 2002.

